Journal of Education Studies

Volume 49
Issue 2 *April-June 2021*

Article 2

April 2021

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

ดวงจิต สนิทกลาง

เพ็ญวรา ชูประวัติ

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

Follow this and additional works at: https://digital.car.chula.ac.th/educujournal

Part of the Education Commons

Recommended Citation

สนิทกลาง, ดวงจิต; ชูประวัติ, เพ็ญวรา; and ศิริบรรณพิทักษ์, พฤทธิ์ (2021) "การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม," *Journal of Education Studies*: Vol. 49: Iss. 2, Article 2.
DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.49.2.2
Available at: https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol49/iss2/2

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Journal of Education Studies
วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 49 ฉบับที่ 2 EDUCU4902002 (10 pages)

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

Secondary School Management According to the Concept of Developing Transcendental Leadership in Students

ดวงจิต สนิทกลาง[1] เพ็ญวรา ชูประวัติ[2] และ พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์[3]

Duangjit Sanitklang[1] Penvara Xupravati[2] and Pruet Siribanpitak[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 342 โรง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน ต่อ 1 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.195) มีดัชนีความต้องการจำเป็นในระดับสูงเป็นจุดอ่อนโดยการดำเนินงานสภานักเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.198) มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{Modified}$ = 0.192) ส่วนการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{Modified}$ = 0.188) มีดัชนีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำเป็นจุดแข็งของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

คำสำคัญ *:* การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา, ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

Article Info: Received 28 June, 2018; **Received in revised form** 16 January, 2019; **Accepted** 18 December, 2020

[1] นิสิตดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: nokojuu@gmail.com
Ph.D. Candidate in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: nokojuu@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: penvara.x@chula.ac.th
Lecturer in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: penvara.x@chula.ac.th

[3] อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อีเมล: pruet.s@chula.ac.th
Lecturer in Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: pruet.s@chula.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study the current and desirable states of secondary school management, including the SWOT analysis of Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats, according to the concept of developing transcendental leadership in students. The study employed a quantitative method research design, and used a sample of 342 secondary public schools, with 10 key informants in each school. The instrument used in this study was a questionnaire, and the data were analysed by percentage, mean, standard deviation and $PNI_{Modified}$. The results showed that the current state of secondary school management according to the concept of developing transcendental leadership in students - performed entirely at the high level, while at the highest level for the desirable state. When prioritizing needs with a $PNI_{Modified}$ index, student affairs management ($PNI_{Modified}$= 0.195) had a $PNI_{Modified}$ index at the high level, which was the weak point, while student council process had a $PNI_{Modified}$ index at the higher level than extra-curricular activities ($PNI_{Modified}$= 0.192). At the same time, academic management ($PNI_{Modified}$= 0.188) had a $PNI_{Modified}$ at the low level, which was the strong point of secondary school management, according to the concept of developing transcendental leadership in students.

Keywords: secondary school management, transcendental leadership

บทนำ

"สังคมและบ้านเมืองใด ให้การศึกษาที่ดีแก่นักเรียนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษา ทุก ๆ คนจึงต้องถือว่าตัวของท่านมีความรับผิดชอบต่อชาติบ้านเมืองอยู่อย่างเต็มที่ในอันที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์โดยเต็มกำลัง จะประมาทหรือละเลยมิได้"

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9
พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันจันทร์ 27 ก.ค. 2524

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทรสยามมินทราธิราชบรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ของปวงชนชาวไทย (สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, 2559) ดังกล่าวข้างต้น ในเรื่องการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนในชาติ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาที่จะต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อสร้างเยาวชนในชาติให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เป็นพลังแห่งแผ่นดิน สร้างความเจริญก้าวหน้าให้บ้านเมืองทัดเทียมนานาอารยประเทศ เนื่องจาก "คน" เป็นทรัพยากรอันมีค่าที่จะช่วยสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง "คน" จึงนับเป็นทรัพยากรอันล้ำค่าบนโลกใบนี้ ปัจจุบัน ประเทศไทยได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 โดยยึด "คน" เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม

และการพัฒนาที่ยึดหลักสมดุล มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีการกระจายรายได้และพัฒนาอย่างเท่าเทียม มีระบบนิเวศที่ดี สังคมเป็นสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศ คือ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (บัญญัติ คำนูญวัฒน์, 2559) สอดคล้องกับกฎหมายแม่บทการศึกษาชาติ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ คือ “คน” ที่รัฐต้องให้ความสำคัญกับเยาวชนในชาติและจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม ดังปรากฏในมาตรา 4 ซึ่งกล่าวถึงการศึกษาที่มีบทบาทต่อชีวิตของคนในชาติ โดยได้นิยามความหมายของการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในมาตรา 6 ซึ่งกล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อคนในชาติ คือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 22 ซึ่งกล่าวถึงการจัดการศึกษาที่เน้นคนในชาติเป็นสำคัญ คือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ยังมีหลักการจัดการศึกษาปรากฏ ในมาตรา 8 คือ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ได้แก่ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชน (education for all) 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (all for education) 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาชาติ, 2545)

การปฏิรูปการศึกษาในช่วงทศวรรษที่ 1 (พ.ศ. 2540-2550) มีทั้งความสำเร็จและล้มเหลว เห็นได้ชัดว่า การศึกษาไทยได้ปรับปรุงพัฒนาขึ้นมาก เพียงแต่ยังดำเนินการไม่ตรงจุดในบางเรื่องเท่านั้น นโยบายที่ประสบความสำเร็จมาก ได้แก่ การขยายโอกาสทางการศึกษา 12 ปี และ 15 ปี การจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ การศึกษาทางเลือก การจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยสถานประกอบการ โดยสถาบันศาสนา ฯลฯ การเพิ่มงบประมาณเพื่อการศึกษา การมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความสำเร็จปานกลาง ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการใช้แหล่งการเรียนรู้ ครูภูมิปัญญาไทย ส่วนนโยบายที่ล้มเหลว ได้แก่ การผลิตและพัฒนาครูผู้บริหาร วิทยฐานะครูและผู้บริหารกับผลการเรียนของผู้เรียนไม่สัมพันธ์กัน รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ปัญหาการจัดการศึกษาที่พบดังกล่าวนำมาสู่การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเจ้าภาพหลัก รวมกับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ประเด็นวิสัยทัศน์ คือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพภายใต้แนวทาง “สี่ใหม่” ได้แก่ 1) การพัฒนาคนไทยยุคใหม่ 2) การพัฒนาครูยุคใหม่ 3) การพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ 4) การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และคุณลักษณะคนไทย ได้แก่ 1) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม 4) มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ต้องการสร้างคนไทยยุคใหม่ให้มีคุณลักษณะ 4 ประการข้างต้น เป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีวุฒิภาวะ เข้มแข็ง มั่นคงทั้งกายใจ มีภาวะผู้นำมีความคิดเป็นตรรกะ สร้างสรรค์และพัฒนา จำเป็นต้องเริ่มต้นปลูกฝังจากครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนหน่วยงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สมดุลและรอบด้านให้กับนักเรียนในชาติควบคู่ไปกับวิทยาการเทคโนโลยีในโลกยุคใหม่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อเติบโตเป็นคนไทยยุคใหม่ เป็นพลเมืองโลก (world citizen) ที่มีคุณภาพ นอกจากการได้รับการส่งเสริมสนับสนุน เลี้ยงดูและให้การศึกษา สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนักเรียน เป็นเรื่องสำคัญที่วงการการศึกษาจะละเลยไปเสียมิได้ เพราะนักเรียนที่มีภาวะผู้นำจะเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะ (mature) โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ “ภาวะผู้นำ” เป็นรากฐานสำคัญที่จะนำพานักเรียนไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งในเรื่องส่วนตัว ครอบครัว การทำงาน สังคมไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางและพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง ทุกคนสามารถพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองได้ เนื่องจากเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการสั่งสมประสบการณ์ การหล่อหลอมความรู้ความเข้าใจ การฝึกฝนทักษะเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นเรื่องที่สามารถสร้างได้ตั้งแต่วัยเยาว์ ผู้บริหาร ครูบาอาจารย์ ต้องหาวิธีการการพัฒนาภาวะผู้นำต่อยอดเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ สั่งสมเป็นต้นทุนชีวิตในการสร้างนักเรียนให้เป็นพลเมืองโลก (world citizen) ที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติสืบไป (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559)

โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต้องตระหนักว่า นักเรียนมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำ เพื่อเติบโตเป็นคนไทยยุคใหม่ ภาวะผู้นำมีหลายรูปแบบ แต่แบบใดจะเหมาะสมกับสถานการณ์ใด เป็นเรื่องของวิจารณญาณตามแต่เหตุปัจจัย โลกยุคใหม่ได้มีผู้ศึกษา เรื่อง “ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม” ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ น่าสนใจ นำมาเป็นตัวช่วยในการสร้างเสริมและการพัฒนานักเรียน เหมาะสมกับสภาวการณ์ในโลกศตวรรษที่ 21 โดย ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมนี้ มีพัฒนาการมีการบูรณาการเชื่อมโยงภาวะผู้นำหลายรูปแบบเข้าไว้ด้วยกัน สอดคล้องกับ สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์ (2559) โดยกล่าวว่า ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม (หรือตามที่นิยามในบทความทางวิชาการของท่านว่า “ภาวะผู้นำแบบ เหนือชั้น” เป็นกระแสแนวโน้ม (trend) ทางด้านภาวะผู้นำของศตวรรษที่ 21 นี้ ซึ่งยังคงเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ ยังไม่ค่อยชัดเจนนัก และยังไม่มีชื่อเฉพาะในภาษาไทย จุดเด่นด้านแนวคิด คือ เป็นแบบภาวะผู้นำที่ยึดมิติด้านจิตใจหรือจิตวิญญาณ (spiritual dimensions) เป็นสำคัญ โดยเฉพาะด้านคุณธรรมที่เน้นการทำเพื่อความดีงาม เพื่อผู้อื่น และเพื่อส่วนรวมเป็นหลัก จึงอาจเรียกได้ว่า เป็นภาวะผู้นำแบบเลิศคุณธรรม ส่วนมิติที่เกี่ยวกับด้านบทบาท สมรรถนะ และคุณลักษณะของผู้นำแบบ transcendental ที่ระบุโดยบุคคล และตามเอกสารต่าง ๆ ชี้ชัดอยู่ในระดับที่สูงเป็นพิเศษกว่าภาวะผู้นำแบบอื่นใด จึงอาจเรียกผู้นำแบบ transcendental ในภาษาไทยได้ว่า ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม หรือ ภาวะผู้นำแบบเยี่ยมยอด หรือ อย่างอื่นใดในทำนองนี้ก็ได้ ด้วยความมีระดับที่สูงส่ง (transcend) ทั้งมิติด้านคุณธรรม และ มิติด้านคุณลักษณะของผู้นำ (สุเทพ พงษ์ศรีวัฒน์, 2559)

นอกจากนี้ เฟดริก วิลเลียม ชไวเซ็ก ผู้อำนวยการสถาบันเทคโนโลยีอาเซียนเวียดนาม ยังได้กล่าวถึง “ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม” ในบทนำของบทความเรื่อง“ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมท่ามกลางความยุ่งเหยิงของโลกใบใหญ่” (transcendental leadership in the great world disorder) ภาวะผู้นำในสถานการณ์ปัจจุบันที่เราคุ้นเคย ได้แก่ การติดต่อ การสั่งการ และการยึดผลประโยชน์ ใช้การไม่ได้แล้ว จึงได้เสนอ “ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม” นิยามหนึ่งของ “transcend” คือ การก้าวข้ามกาลเวลา หรือ มิติเป็นสากล “ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม” พุ่งเป้าไปที่ “สิ่งที่ดีต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงเศรษฐกิจและการแบ่งปันในสังคม” ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมมีจุดเด่นที่การกระตุ้นวิสัยทัศน์ของโลกที่ดีกว่าและสร้างสรรค์พันธสัญญาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความต้องการที่จะบรรลุวิสัยทัศน์นั้น (Swierczek, 2014)

สรุปได้ว่า ผู้นำที่ยอดเยี่ยมเป็น “ผู้นำที่ดี” และ เป็นผู้นำเพื่อ “สิ่งที่ดี” เป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะ มีคุณสมบัติในการนำพาองค์การ บ้านเมือง ประเทศชาติไปสู่ความสำเร็จ เมื่อการบริหารจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษานำแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม มาสร้างเสริม และพัฒนาศักยภาพในตัวนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นสังคมและประเทศชาติ โรงเรียนมีส่วนร่วมสร้างคนไทยยุคใหม่ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงปรับตัวตามสภาวการณ์โลก เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความดีงาม เหมาะสมในในการดำรงชีวิตอยู่เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ เป็นผู้นำองค์การ ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำบ้านเมือง ผู้นำประเทศชาติ ตลอดจนผู้นำที่มีอิทธิพลทางความคิดที่ดีงามและเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด ในการวิจัย ดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษ าพ.ศ. 2552 เฉพาะในส่วนที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโดยตรง ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการ และการวัดผลประเมินผล และ 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน ได้แก่ งานสภานักเรียน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

2. กรอบแนวคิดภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม ใช้กรอบแนวคิดคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม (transcendental leadership) ของ Cardona (2000) Liu (2007) และ Tan (2000, อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2559) มี 10 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การรู้จักอัตลักษณ์ของตนเอง 3) การเป็นคนสร้างแรงบันดาลใจ 4) การมีกัลยาณมิตรมากมาย 5) การมีจิตสาธารณะ 6) การมีภูมิปัญญา 7) การมีความสามัคคีปรองดอง 8) การมีสัจจะ กล้าหาญ มุ่งมั่น 9) การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมและความดีงาม และ 10) การเน้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2,362 โรงเรียน ตัวอย่างได้มาจากการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และนำมาทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ได้เท่ากับ 342 โรง ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน ต่อ 1 โรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 3) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายกิจการนักเรียน 4) ครูหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 และ 5) ประธานนักเรียน ปีการศึกษา 2560

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาค่าความสอดคล้อง (index of item objective congruence; IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน จากนั้นทดลองใช้แบบสอบถาม (try out) แล้ววิเคราะห์หาความเที่ยง จากสูตรคำนวณสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient reliability)

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม โดยการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ จากสูตร $PNI_{modified}$ เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานกิจการนักเรียน (ตาราง 1)

1) จุดแข็งของการบริหารงานวิชาการ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.187) และการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified}$ = 0.186)
2) จุดแข็งของการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.192)
3) จุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.190)
4) จุดอ่อนของการบริหารงานกิจการนักเรียน คือ การดำเนินงานสภานักเรียน ($PNI_{modified}$ = 0.198)

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จุดแข็งและจุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม	สภาพแวดล้อมภายใน		สภาพแวดล้อมภายนอกรายด้าน							
	PNI_{mod}	S/W	P_{PNI}	O/T	E_{PNI}	O/T	S_{PNI}	O/T	T_{PNI}	O/T
การบริหารงานวิชาการ										
1. การพัฒนาหลักสูตร	0.190	W	0.205	O	0.240	T	0.223	O	0.202	O
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.187	S	0.211	O	0.218	O	0.222	O	0.205	O
3. การวัดผลและประเมินผล	0.186	S	0.218	T	0.231	T	0.234	T	0.211	T
การบริหารงานกิจการนักเรียน										
4. การดำเนินงานสภานักเรียน	0.198	W	0.218	T	0.234	T	0.226	O	0.214	T
5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	0.192	S	0.217	O	0.230	O	0.229	T	0.205	O

หมายเหตุ: S คือ จุดแข็ง, W คือ จุดอ่อน, P_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของนโยบายรัฐบาล, E_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพเศรษฐกิจ, S_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพสังคม และ T_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพเทคโนโลยี

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดโอกาสและภาวะคุกคามต่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม เป็นรายด้าน พบว่า

1) โอกาสของการพัฒนาหลักสูตร คือ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ ($PNI_{modified}$ = 0.205) สภาพสังคม ($PNI_{modified}$ = 0.223) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.202)

2) โอกาสของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ ($PNI_{modified}$ = 0.211) สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}$ = 0.218) สภาพสังคม ($PNI_{modified}$ = 0.222) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.205)

3) ภาวะคุกคามของการวัดผลและประเมินผล คือ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ ($PNI_{modified}$ = 0.218) สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}$ = 0.231) สภาพสังคม ($PNI_{modified}$ = 0.234) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.211)

4) ภาวะคุกคามของการดำเนินงานสภานักเรียน คือ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ ($PNI_{modified}$ = 0.218) สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}$ = 0.234) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.214)

5) โอกาสของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ การเมืองและนโยบายการศึกษาของรัฐ ($PNI_{modified}$ = 0.217) สภาพเศรษฐกิจ ($PNI_{modified}$ = 0.230) และด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ($PNI_{modified}$ = 0.205)

รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม	**สภาพแวดล้อมภายนอกรวม**		**สภาพแวดล้อมภายนอกรายด้าน**							
	PNI_{mod}	O/T	P_{PNI}	O/T	E_{PNI}	O/T	S_{PNI}	O/T	T_{PNI}	O/T
1. การพัฒนาหลักสูตร	0.218	O	0.205	O	0.240	T	0.223	O	0.202	O
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.214	O	0.211	O	0.218	O	0.222	O	0.205	O
3. การวัดผลและประเมินผล	0.224	T	0.218	T	0.231	T	0.234	T	0.211	T
4. การดำเนินงานสภานักเรียน	0.223	T	0.218	T	0.234	T	0.226	O	0.214	T
5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	0.220	O	0.217	O	0.230	O	0.229	T	0.205	O

หมายเหตุ: O คือ โอกาส, T คือ ภาวะคุกคาม, P_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของนโยบายรัฐบาล, E_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพเศรษฐกิจ, S_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพสังคม และ T_{PNI} คือ ค่า $PNI_{modified}$ ของสภาพเทคโนโลยี

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.195) มีดัชนีความต้องการจำเป็นในระดับสูงเป็นจุดอ่อน โดยการดำเนินงานสภานักเรียน ($PNI_{Modified}$ = 0.198) มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงกว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($PNI_{Modified}$ = 0.192) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสุนี ศักรางกูร (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยแตกต่างกันโดยเพศหญิงมีความรู้ ความเข้าใจสูงกว่าเพศชาย นักเรียนที่ มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้รูปแบบ และเนื้อหาของการเมืองการปกครองของไทยแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งเพศและระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการดำเนินงานสภานักเรียนในโรงเรียน เป็นพื้นฐานความรู้ความคิดเรื่องประชาธิปไตยสำหรับเยาวชนที่ต้องเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติ ที่ต้องมีการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ส่วนการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{modified}$ = 0.188) มีดัชนีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำเป็นจุดแข็งของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา บุญญาพิทักษ์ (2554) ศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสาขาดนตรีและนาฏศิลป์ไทย พบว่า ด้านการบริหารคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปตามแนวประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านแนวปฏิบัติที่ดี จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ แนวปฏิบัติที่ดีเฉพาะศาสตร์ตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา และแนวปฏิบัติที่ดีตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในโรงเรียน มีความเข้มแข็ง เป็นงานหลักของครู และเนื่องจากการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถาบันการศึกษา บุคลากรในองค์การจึงมีความรู้ความเข้าในวิชาชีพของตนเอง อีกทั้งยังมีเครือข่ายองค์การทางการศึกษาที่จัดอบรมพัฒนาศักยภาพครูอาจารย์เป็นประจำสม่ำเสมอ

2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม ซึ่งประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานกิจการนักเรียน รวม 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การดำเนินงานสภานักเรียน 5) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นจุดอ่อนและโอกาส (WO) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นจุดแข็งและโอกาส (SO) การวัดผลและประเมินผล เป็นจุดแข็งที่มีภาวะคุกคาม (ST) ส่วนการดำเนินงานสภานักเรียน เป็นจุดอ่อนที่มีภาวะคุกคาม (WT) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรดา ชุลีกราน (2544) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี

ผลการศึกษา พบว่า วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก วิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรีตามความคิดเห็นของบุคคล 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายโรงเรียน ฝ่ายชุมชน และฝ่ายนักเรียนแตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยในสถานศึกษา 2) บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) การพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 4) ครูควรจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 5) ครูต้องฝึกฝนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและสามารถแก้ปัญหาบนพื้นฐานความถูกต้องและมีเหตุผลสนับสนุน 6) สถานศึกษาต้องจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตย 7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรยกย่องผู้ที่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า งานสภานักเรียนนั้น นอกจากจะพัฒนานักเรียนในเรื่องความเป็นประชาธิปไตยแล้ว ยังจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำในตัวนักเรียนด้วย โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง ฝึกฝนและพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำ เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ซึมซับรับรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยในสถานศึกษา สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีแนวทางในการส่งเสริม จัดทำโครงการ/ กิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม สู่สังคมอุดมปัญญา และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติ

2) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (กคศ.) นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรในการสอบคัดเลือกบุคคลที่มีคุณภาพและมาตรฐาน มีความรู้ด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานสภานักเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานสภานักเรียนเป็นจุดอ่อนที่มีภาวะคุกคาม ดังนั้น จึงควรศึกษาวิจัยในเชิงลึก เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานสภานักเรียนให้มีความเข้มแข็งและเหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *“ภาวะผู้นำ” สร้างได้ในวัยเยาว์*. http://www.kriengsak.com/node/548.

บัญญัติ คำนูญวัฒน์. (2559, 21 กันยายน). *“เปิดแผนพัฒนาฯฉบับ 12 ปูทางสู่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”*. คม ชัด ลึก. http://www.komchadluek.net/news/economic/243053

วาสนา บุญญาพิทักษ์. (2554). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสาขาดนตรีและนาฏศิลป์ไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วีรดา ชุลีกราน. (2544). *แนวทางการพัฒนาวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี.* มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7. (2559). *พระบรมราโชวาท.* http://news.ch7.com/speech/22พระบรมราโชวาท.html

สายสุนี ศักรางกูร (2548). *ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาเรื่องการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียน ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร.* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์] มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2559). *ภาวะผู้นำที่ยอดเยี่ยม (Transcendental leadership).* http//www.suthep.crru.ac.th /leadership39.doc

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *มาตรฐานในการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2552*. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

Cardona, P. (2000). Transcendental leadership. *Leadership & Organizational Development Journal, 21*(4), 201-206.

Liu, C. H. (2007, May 31-June 2). Transactional, transformational, transcendental leadership: Motivation effectiveness and measurement of transcendental leadership. In *Leading the future of the public sector: The third transatlantic dialogue* (pp. 1-26). University of Delaware, Newark, Delaware, USA. http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.461.4126&rep=rep1&type=pdf

Swierczek, F. W. (2014). *Transcendental leadership in the great world disorder*. SEAMEO RETRAC. http://www.vnseameo.org/InternationalConference2014/Materials/FredricW.Swierczek.pdf

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper & Row.